STUDIU COMPARATIV: ABORDAREA INTERDISCIPLINARĂ A CREDITELOR DE TIP CESIUNE DE CREANȚE ACORDATE PERSOANELOR JURIDICE

Mariana Rodica ȚÎRLEA,
ORCID: 0000-0002-0665-5839
Universitatea Creştină „Dimitrie Cantemir", Bucureşti, România

Abstract. *Relevanța creditelor în economia de piață este dovedită de efctele benefice ale acesora la creşterea econimică. Studiul, are ca obiecive aspecte care condiționează luarea deciziei de creditare în cazul persaneor juridice în fincție de tehnica de acordare a creditelor conforme cu normele de creditare interne ale băncilor(credit scoring), clasificarea crditelor prin raportare la diferite criterii ale băncilor, prezentarea comparativă a aspectelor care caracterizează creditele de tip cesiune de creanțe, respectiv factoring-ul şi exemplificativ prezentarea aspectelor privind reflectarea în contabilitate a înregistrărilor contabile aferente unui credit de tip factoring acordat companiei Academica S.A., operațiuni contabile care vizează: achiziția facturilor la valoarea nominală, finanțarea factoringului disponibil cu reținerea comisionului denumit „agio" şi a garanțiilor bancare, veniturile ocazionate de dobanda şi comisioanele reținute în avans, restituirea garanției.*

Cuvinte cheie: *Agio, credit, credit commercial, cesiune de creanțe, cuantificare, dobândă, comisioane bancare, factirng, operațiuni contabile, tehnici de calcul.*

Introducere. Pentru oricare tip de credit, oferit de către bănci clienților săi persoane juridice, aceştia vor face diligențele impuse de către banca respectivă, privitor la documentația specifică conformă cu normele interne de creditare ale băncii, care ulterior analizei, vor sta la baza luării deciziei de creditare care în final poate să fie favorabilă sau nefavorabilă. Documentația solicitată de către bancă presupune pentru persoanele juridice, completarea cererii de acordare a creditului însoțită de documente ale companiei şi situații financiar-contabile ale acesteia.

Figura 1. Tipologia documentației solicitate de bancă pentru analiza clientului persoană juridică
Sursa: Elaborată de autor

Metode şi tehnici financiar-contabile. Documentele companiei se concretizează în: actul constitutiv al companiei, eventuale acte adiționale modificatoare la actul constitutiv, certificatul unic de înmatriculare al companiei, certificatul de înregistrare fiscală, certificatul constatator la data solicitării creditului. Din aceste documente, banca preia informații despre potențialul său client privitor la identificarea acestuia ca denumire, atributele numerice personalizate de la înființare şi de la autoritatea fiscală, eventuale modificări în timp care apar dovedite de existența unor acte adiționale la actul constitutiv al companiei, situația de fapt şi de drept la data analizei reflectată de certificatul constatator, obiectul principal de activitate care rezumtă din certificatul unic de înmatriculare, obiecte secundare de activitate ale companiei, calitatea managementului, aspecte privitoare la continuitatea activității şi prognoze de dezvoltare ale companiei.

Documentele financiar-contabile necesare băncii în vederea efectuării analizei presupun: situațiile financiare pentru ultimii trei-cinci ani, balanțele de verificare aferente acestui istoric la data de 31 decembrie, balanțe de verificare sintetice şi balanțe de verificare analitice pentru anul în curs, bugetul de venituri şi cheltuieli ale activității companiei, planul de afaceri, lista bunurilor constituite drept garanție bancară de natura bani, ipotecă şi/sau gaj, alte documente pe care banca le apreciază ca fiind necesare analizei potențialului său client. Observăm faptul că rolul documentelor financiar-contabile oferă băncii informații privitoare la: cifra de afaceri, rezultatul financiar, rentabilitate, lichiditate, solvabilitate, rotația activelor circulante, garanțiile companiei, gradul de îndatorare etc.

Pe baza acestor documente, banca procedează la analiza de bonitate a clientului solicitant de credite. Clasamentul realizat pentru potențialul client persoană juridică reprezintă criteriul de luare a deciziei de creditare de către bancă.

Acordarea creditelor pentru persoanele juridice este condiționată de către bancă în funcţie de tehnica specifică de acordare a creditelor conformă cu

normele de creditare interne ale băncii (credit scoring). Decizia de creditare, respectiv aprobarea creditului, se realizează numai pe baza analizei de bonitate a clientului persoană juridică. Această analiză de bonitate a clientului presupune analiza mărimii indicatorilor de natură economico-financiară şi corespunzător încadrarea acestuia în funcție de notele realizate într-un clasament al băncii conform cu normele interne de creditare. Decizia de creditare presupune ca valoarea indicatorilor economico-financiari analizați să depăşească pragurile impuse de către bancă pentru fiecare criteriu stabilit de către acesta. Analiza situației financiare a solicitantului de credit face diferența în ceea ce priveşte decizia de creditare. Tehnica aplicată de către bancă este denumită „credit scoring", potrivit căreia clientul se califică sau nu pentru obținerea unui credit.

Pe baza analizei companiei, banca se asigură dacă compania răspunde condițiilor de creditare. Dacă compania se încadrează în cerințele băncii, etapa următoare este afectată pentru negocierea creditului. În această etapa se discută caracteristicile creditului, care țin de tipul creditului, valuta în care se acordă creditul, orizontul de timp pentru care se acordă creditul, volumul creditului, dobânda creditului, rata dobânzii, termenul, garanțiile potențiale de susținere a creditului, cuantumul ratelor lunare, comisioanele bancare, eventuală perioadă de grație şi modalitățile concrete de rambursare.

Finalitatea acestor etape se regăseşte în convenția de creditare scrisă de tip factoring.

După aprobarea creditului această operațiune se reflectă în contabilitatea bancară.

Teoria şi practica economică clasifică creditele acordate de către bănci prin raportarea acestora la cerințele clienților săi, persoane juridice şi persoane fizice.

Gama de credite este foarte mare. Clasificarea creditele acordate de bănci clienților săi pot avea la bază următoarele criterii:

A. După tipul clienților băncii:
   1. credite pentru clienți persoane juridice;
   2. credite pentru clienți persoane fizice.

B. După destinația creditelor bancare:
   1. credite comerciale;
   2. credite de trezorerie;
   3. credite pentru echipamente tehnologice;
   4. credite pentru bunuri imobiliare;
   5. alte categorii de credite.

C. După orizontul de timp aferent acordării creditelor bancare:
   1. credite pe termen scurt (acordate pentru o perioadă de până la un an);
   2. credite pe termen mediu (acordate pentru o perioadă de timp cuprinsă între 1 şi 5 ani);

3. credite pe termen lung (acordate pentru o perioadă de timp mai mare de 5 ani).

D. După modalitatea de rambursare a creditelor bancare:
   1. rambursare la data scadentă;
   2. rambursare prin anuități:
      - constante;
      - variabile.

E. După modalitatea acordării creditelor bancare:
   1. avansuri în conturile curente ale clienților băncii;
   2. credite de tipul lichidităților bancare;
   3. credite de plăți bancare directe cu indicarea de către clientul băncii a obligațiilor;
   4. cesiune de creanțe, care se concretizează în:
      - Scont;
      - Factoring.

F. După aspecte de natură economică şi financiară a debitorului:
   1. credite calificate ca fiind performante;
   2. credite în observare;
   3. credite calificate ca fiind sub standard;
   4. credite calificate ca fiind incerte;
   5. credite calificate ca fiind cu risc major pentru bancă.

Potrivit clasificării de mai sus, regăsim factoring-ul încadrat în categoria creditelor de tip cesiune de creanțe, la criteriul E, respectiv, după modalitatea acordării creditelor bancare. Cesiunea de creanțe reprezintă o convenție scrisă care presupune ca un creditor denumit „cedent" să transmită o creantă proprie unei alte persoane denumită „cesionar".

Creanțele cesionate pot avea drept sursă facturi de executări de lucrări, livrări de bunuri sau de prestări de servicii.

Specificitatea care priveşte Factoring-ul constă în operațiunea prin care o persoană denumită „aderent" cedează proprietatea creanțelor sale unei alte persoane denumită „factor."

Factorul oferă la schimb imediat sau la scadență valoarea creanței cedate nominale din care se scade un „agio".

Factorul se obligă să încaseze contravaloarea creanțelor şi îşi asumă riscul de neplată.

Înregistrarea în contabilitatea bancară a operatiunilor privind creditele comerciale presupune utilizarea conturilor 201 „Credite comerciale", 20112 „Factoring cu recurs", 25211 „Factoring disponibil", 25212 „Factoring indisponibil", 376 „Venituri inregistrate în avans", 7029 „Comisioane", 25336 „Alte depozite colaterale".

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor privind: achiziția facturilor la valoarea nominală, finanțarea factoring-ului disponibil cu reținerea agio şi garanții bancare, veniturile ocazionate de dobânda şi comisioanele reținute în avans, restituirea garanției bancare se realizează astfel:

Operațiunea numărul 1. Se înregistrează în contabilitatea băncii achiziția facturilor la valoarea nominală:

20112 „Factoring cu recurs”	=	%
25211 „Factoring disponibil”		
25212 „Factoring indisponibil”		

Operațiunea numărul 2. Se înregistrează în contabilitatea băncii finanțarea factoring-ului disponibil cu reținerea agio şi garanții bancare:

25211 „Factoring disponibil”	=	%
2511 „Conturi curente”		
376 „Venituri înregistrate în avans”		
25336 „ Alte depozite colaterale”.		

Operațiunea numărul 3. Se înregistrează în contabilitatea băncii încasarea facturilor

%	=	20112 „Factoring cu recurs”
2511 „Clienți”		
111 „Cont curent la B.N.R.”		
121 „Conturi de corespondent la instituții de credit”		
122 „Conturi de corespondent ale instituțiilor de credit”		

Operațiunea numărul 4. Se înregistrează în contabilitatea băncii veniturile ocazionate de dobânda şi comisioanele reținute în avans

376 „Venituri înregistrate în avans”	=	%
7029 „Comisioane”		
70212 „Dobânzi de la operațiunile de factoring”		

Operațiunea numărul 5. Se înregistrează în contabilitatea băncii restituirea garanției

25212 „Factoring indisponibil”	=	20112 „Factoring cu recurs”

Rezultate şi concluzii. Factoring-ul este calificat ca fiind un credit inclus în categoria creditelor comerciale de tipul cesiunii de creanțe. Factorul oferă aderentului contravaloarea creanței cedate nominale din care se scade un comision care este denumit „agio”.

În opinia noastră inițierea unui factoring reprezintă o facilitate rapidă pentru client, care intră în posesia creanței cesionate diminuată cu agio, fie imediat la data semnării convenției sau la o dată scadentă convenită, care reprezintă o dată mult mai apropiată de data facturării şi elimină termenul de încasare care uneori este relativ mare.

Pentru bancă este un risc, ceea ce presupune o analiză de bonitate a clientului, pe de o parte, dar şi o informare cu privire la beneficiarul de servicii, bunuri sau lucrări din surse oficiale şi cercetări indirecte cu privire la poziționarea economico-financiară a acestuia şi a capacității de plată pentru ca banca să poată încasa creanța.

Se impune cu celeritate pentru bancă analiza atentă a rotației încasării creanțelor pentru client (contul 411 Clienți), motivat de faptul că, practica a demonstrat că factoring-ul presupune creanțe care pot fi clasificate cu grad ridicat de risc, fără risc, riscuri major, riscuri mici. Se constată, în ultimii ani, acordarea într-o proporție mică a acestei facilități şi dorința clienților pentru linii de creditare pe o durată de un an de zile cu posiblilitatea de prelungire şi pentru anul următor sub rezerva faptului că la apropierea termenului de un an de zile clientul băncii revine cu documentele solicitate de către bancă pentru anul următor. Apreciem faptul că, este necesară o instituție cu dediul separat pemtru factoring argumentată prin cele descrise mai sus.

În Republica Moldova, factoring-ul reprezintă o instituție cu sediul separat de contractele bancare şi este definit prin Codul Civil al Republicii Moldova ca fiind un contract prin care o parte este reprezentată de către furnizorul de bunuri şi servicii denumit aderent, care se obligă să cedeze celeilalte părți care este o întreprindere de factoring denumit factor, creanțele apărute sau care vor apărea în viitor din contracte de vânzări de bunuri, prestări de servicii şi în care factorul îşi asumă cel puțin două din cadrul următoarelor obligații: finanțarea aderentului, care presupune, după caz, fie plăți în avans fie împrumut în bani, ținerea contabilității creanțelor, asigurarea efectuării procedurilor de somare şi de încasare a creanțelor, asumarea riscului insolvabilitătii debitorului, cât şi a creanțelor preluate. Observăm o clasificare a factoring-ului cu regres sau fără regres. În prima variantă, factoring-ul cu regres oferă posibilitatea factorului de

a se îndrepta împotriva aderentului în situația imposibilitătii încasării creanței de la beneficiar.

Referințe bibliografice

1. Codul civil al Republicii Moldova
2. Planul de conturi al instituțiilor de credit
3. Norme interne de creditare bancară
4. Țîrlea, M.R. (2023), Suport de curs, „Contabilitatea instituțiilor de credit", pag. 36.